

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет



№ 6, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 330.3

*А. К. Андрюшко,
директор ДП «Кривбасстандартметрологія», м. Кривий Ріг*

УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Andrii Andryushko,
Director of the State Enterprise "Kryvbasstandartmetrologiya", Kryvyi Rih*

MANAGEMENT OF INNOVATIVELY ACTIVE ENTERPRISES

У статті досліджено процес управління діяльністю інноваційно-активних підприємств. На основі проведеного аналізу визначено методичні підходи до оцінки діяльності інноваційно-активних підприємств.

The article studies the management process of innovatively active enterprises. Methodological approaches to the evaluation of innovatively active enterprises are done on the basis of the analysis.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційний процес, інноваційно-активні підприємства.

Keywords: innovation, innovation process, innovatively active enterprises.

Постановка проблеми. Бажання підприємств отримати прибуток зумовлює необхідність здійснення різноманітних видів діяльності, серед яких однією із найважливіших та найризикованіших є інноваційна. Здійснення інноваційної діяльності зумовлює появу певних результатів, які характеризують ефективність її здійснення. Разом з тим ефективність будь-якої діяльності залежить значною мірою від ефективності управління нею. Саме тому досить важливим є визначення ефективності управління інноваційною діяльністю з метою залучення додаткових фінансових ресурсів та визначення напрямів підвищення ефективності її здійснення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема інноваційного розвитку, впровадження інновацій та управління інноваційним процесом на підприємствах займалися О.І. Амоша, С.Ф. Покропивний, Б.І. Холод, В.А. Павлова, Н.В. Краснокутська, Л.Е. Мінделі, М.А. Йохна, В.В. Стадник, Б.В. Гриньов, С.Д. Ільєнкова, Б. Санто, Р.А. Фатхутдінов, А.М. Турило та ін. У своїх працях вчені наводять різні наукові думки щодо визначення та управління інноваційним процесом, але залишається відкритим питання щодо управління інноваційно-активних підприємств.

Формулювання цілей статті. Метою статті є систематизація підходів щодо сутності управління інноваційною діяльністю інноваційно-активних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні є загально визнаним, що саме інноваційний розвиток є економіко-формуючим процесом. Інноваційний розвиток економіки притаманний всім розвиненим країнам світу, він є одночасно і чинником, і наслідком економічного піднесення країн [3].

Частка інноваційно активних підприємств в Україні порівняно із країнами Європи є низькою, незважаючи на те, що частка підприємств, які займалися інноваціями зросла з 12,8 % в 2009 р. до 16,2 % в 2011 р. [4]. Так, за даними Євростату в 2008 р. частка підприємств, які впроваджували інновації у Франції, складала 50,8 %, в Німеччині — 30,1 %, в Люксембурзі — 51,7 % [5]. Однією з основних причин низької ділової активності вітчизняних підприємств є відсутність достатнього обсягу джерел фінансування.

Разом з тим, як показує практика розвинених країн, забезпеченість фінансовими ресурсами не єдина умова успішної реалізації інноваційної діяльності.

Сприйнятливості підприємства до інновації визначається:

- технологічною специфікою підприємства (ступенем інтегрованості технологічного процесу і можливістю його вдосконалення);
- ємністю ринку і перспективами продукту;
- фінансовим становищем підприємства;
- технологічними можливостями підприємства (наявністю технологічної бази для інновації);
- ринковою стратегією підприємства;
- суб'єктивними чинниками (підприємливість та гнучкість керівництва);
- віком підприємства [1].

Як видно з цього переліку, успішна інноваційна діяльність підприємства передбачає належний рівень розвитку внутрішнього та зовнішнього середовища. При цьому важливим є забезпечення розвитку всіх складових як внутрішнього, так і зовнішнього середовища підприємства. В першу чергу промисловим підприємствам варто проводити активну мотиваційну політику з метою підвищення зацікавленості працівників у впровадженні інновацій як технологічних, так і управлінських, маркетингових тощо.

Систематизація підходів до визначення змісту інноваційної діяльності показала, що серед авто-рів відсутня єдина думка щодо сутності інноваційної діяльності, оскільки вона розглядається як: діяльність, захід, дія, розроблення та реалізація, досягнення стану, спосіб, система, процес, праця, види робіт.

Головною метою інноваційної діяльності є досягнення конкурентоспроможності на мікро-, ме-зо- та макрорівнях за рахунок впровадження інновацій на основі наукових досягнень і передового досвіду. Досягнення конкурентоспроможності, відповідно, приведе до підвищення прибутковості та ефективності діяльності економічних систем в цілому [3].

В сучасних умовах господарювання, які визначаються швидкими і непередбаченими змінами ринкової ситуації, важливою запорукою досягнення стійких ринкових позицій для підприємства, забезпечення його сталого функціонування, підвищення ефективності виробничої діяльності в цілому стає саме забезпечення динамічності конкурентоспроможності продукції. Вирішення цього складного питання вимагає від виробників використання гнучкого інноваційного підходу до формування нових профілів діяльності (в тому числі товарного асортименту), випереджального удосконалення й оновлення продукції, всебічного використання новітніх досягнень науково-технічного прогресу у виробництві, організації та управлінні інноваційно-активним підприємством.

Незважаючи на деякі позитивні зміни в роботі промислових підприємств, ситуація в цілому по промисловості України залишається непростю. Для досягнення сталого розвитку промисловості необхідно основні зусилля спрямувати на зростання конкурентоспроможності продукції, що випускається, підвищення

ефективності виробництва й удосконалення його структури на базі реалізації стратегії розвитку та розширення сфер його діяльності.

На думку О.М. Гаврись, науково-технічне забезпечення процесів модернізації та оновлення товарного асортименту (ми вважаємо це як різновид нових профілів діяльності) в цілому визначається двома основними аспектами – дослідним і фінансово-інвестиційним [2].

Так, ми підтримуємо думку автора, що дослідний аспект цього процесу полягає у виявленні, вивченні та систематизації об'єктивних явищ та закономірностей розвитку природи та суспільства, вивченні шляхів практичного використання результатів фундаментальних досліджень в певній галузі наукового знання, дослідно-експериментальній перевірці результатів наукових досліджень, впровадженні технічної розробки через індивідуальне виробництво нових виробів, засвоєння серійного випуску нових виробів, задача до експлуатації нових споруд, процесів, систем управління, нових профілів діяльності тощо. Неабияке значення для висування нових ідей має також удосконалення існуючих технологій і способів виробництва, конструкцій товарів, наприклад за умови використання функціонально-вартісного або інженерно-вартісного аналізу. Головним критерієм оптимальності управлінських рішень у сфері розширення профілів діяльності виступає зміцнення конкурентоспроможності інноваційно-активних підприємств на ринку.

Що стосується практичного втілення можливостей розширення сфер діяльності підприємства, то воно вирішальною мірою залежить від наявності необхідного для реалізації відповідних інвестиційних проектів фінансового забезпечення. При цьому фінансові аспекти, насамперед, пов'язані із забезпеченням стійкого фінансового становища, яке є похідним від стану двох основних чинників:

- генерації фінансових потоків, що пов'язані з виробничо-господарською діяльністю підприємства;
- економічної ефективності реалізації інвестиційних проектів розширення сфер діяльності підприємства [6].

Проте можливості розширення сфер діяльності підприємства обмежуються необхідністю здійснення масштабних інвестицій у розвиток виробничо-технологічної бази підприємства. Наявність складного комплексу різноманітних факторів, які спричиняють суттєвий вплив на прийняття і реалізацію управлінських рішень щодо розширення сфер діяльності підприємства, вимагає формування стратегічного підходу до вирішення цього завдання.

Сьогодні нагальною проблемою є необхідність створення цілісної системи управління на інноваційно-активному підприємстві, для чого необхідно вирішити цілий комплекс методологічних питань, які визначають дослідження такої системи та її створення. Для досягнення відповідного успіху в цьому питанні необхідно розглядати як процес ухвалення управлінського рішення.

Одним із основних питань управління інноваційної діяльності підприємства, спрямованої на розширення його профілів, є визначення оптимального для заданих умов розміру виробничих ресурсів. Виникає необхідність розробки і застосування таких методів, що дозволили б регулювати виконання завдань, забезпечуючи повне використання наявних ресурсів, виконання вимог, пропонуєних до виробів і термінів їх створення.

Сучасні умови господарювання, які характеризуються наявністю більш динамічного та непередбачуваного впливу зовнішнього середовища, в умовах, коли різко посилилася конкуренція, інноваційно-активному підприємству для того, щоб бути конкурентоспроможним, необхідно постійно оновлювати різні види своєї діяльності та планувати розширення сфер своєї господарської діяльності. Для цього пропонуємо скористатися схемою (рис. 1) [7].

Використання запропонованого методичного підходу до формування політики підприємства, спрямованої на впровадження нових профілів діяльності, дозволяє охопити весь комплекс факторів, що здійснюють вплив на процес удосконалення товарного асортименту інноваційно-активного підприємства.

Серед актуальних проблем, які стоять перед економікою України в умовах розвитку цивілізованих ринкових відносин, одним із важливих питань є питання необхідності та доцільності формування та розвитку нових видів діяльності інноваційно-активних підприємств, що будуть спроможні забезпечити необхідні обсяги виробництва і мати достатній рівень адаптації до змін потреби в них споживачів.

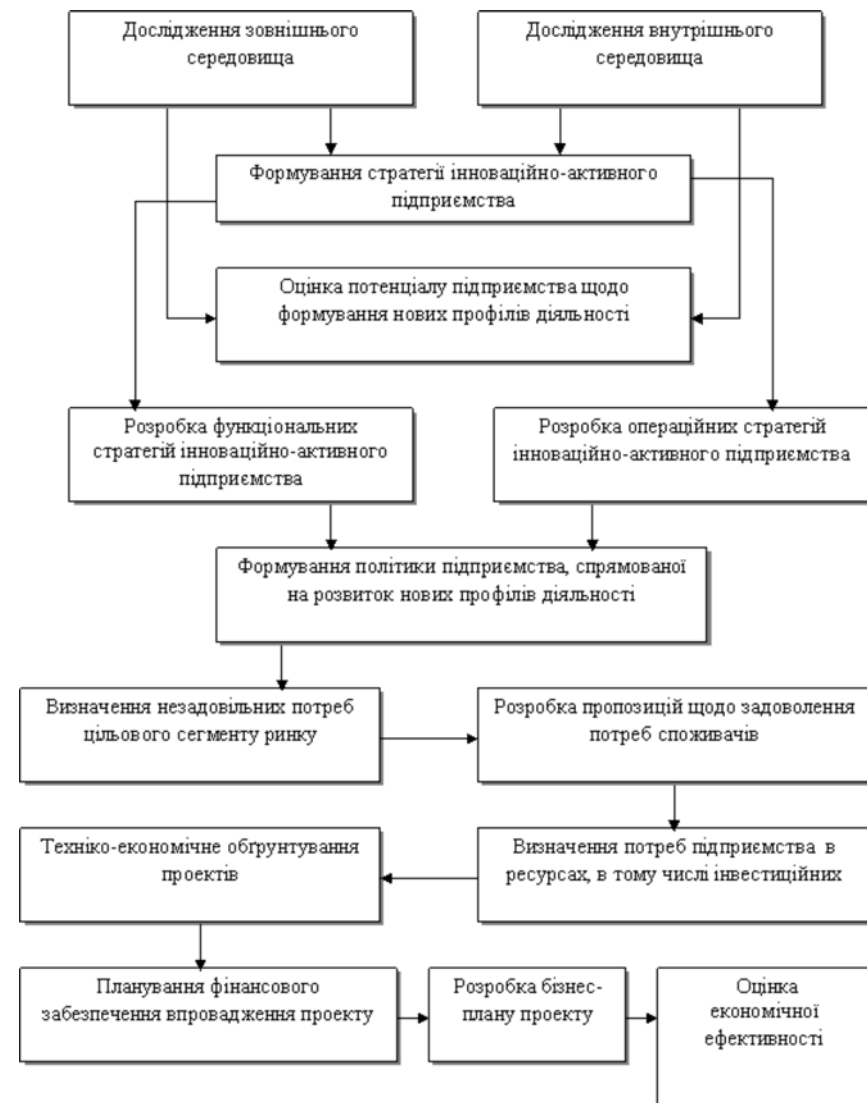


Рис. 1. Етапи формування політики управління інноваційно-активним підприємством, спрямованої на розширення профілів його діяльності

До основних чинників, що негативно впливають на розвиток інноваційно-активних підприємств та їх управління, слід віднести:

- низький рівень бюджетного фінансування науково-дослідних робіт, що передують інноваціям;
- відсутність механізмів надання пільг промисловим підприємствам, що впроваджують інновації;
- відсутність галузевої програми державної інноваційної політики, економічних механізмів, спрямованих на забезпечення переходу на інноваційну модель розвитку;
- відсутність галузевого інноваційного фонду для фінансування науково-дослідних робіт [8].

З метою активізації інноваційної діяльності для інноваційно-активних підприємств є доцільним використання таких напрямів:

- збільшення джерел фінансових ресурсів інноваційної діяльності за рахунок підвищення ефективності комунікацій між виробниками, ринком науково-технічної продукції;
- підвищення уваги до такої складової інноваційної діяльності, як реалізація та просування інновацій;
- активне стимулювання підвищення ефективності маркетингових відділів та впровадження інноваційного маркетингу;
- стимулювання працівників щодо позитивного сприйняття різних форм та видів інновацій;
- активна взаємодія із навчальними закладами, особливо на етапах науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт [3].

Висновки. Процес управління інноваційною діяльністю інноваційно-активних підприємств передбачає здійснення певних функцій, пов'язаних з організацією, плануванням, мотивацією, регулюванням і контролем впровадження інновацій. З метою забезпечення ефективності даного процесу на інноваційно-активних підприємствах повинні створюватися відповідні системи реалізації зазначених функцій, тобто необхідно приділяти окрему увагу формуванню ефективного механізму управління інноваційною діяльністю, як у теорії, так і на практиці.

Перелік зазначених проблем не є вичерпним, однак наведені - вимагають першочергової підвищеної уваги. При цьому вирішення їх сприятиме збільшенню ефективності й результативності інноваційних процесів, що у свою чергу призведе до підвищення активності впровадження підприємствами різного роду нововведень, адже саме інноваційна діяльність сьогодні є однією із головних складових успіху будь-якого підприємства.

Список використаних джерел

1. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін / Ю. М. Бажал. — К. : Заповіт, 1996. — 240 с.
2. Гаврись О.М. Формування продуктово-інноваційної політики підприємства // Економіка і регіон. - № 1 (2). – 2004. – С.125.
3. Єпіфанова І.Ю. Перспективи підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://visnyk.vntu.edu.ua/article/viewFile/2742/4251>
4. Офіційний сайт державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Європейського комітету статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.
6. Павлова В.А. Інноваційний розвиток підприємства: організація, оцінка потенціалу, ефективність: монографія / В.А. Павлова, В.В. Татарінов, А.Г. Жукова. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. – 200 с.
7. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку / [Ю. В. Кіндзерський, М. М. Якубовський, І. О. Галиця та ін.]; за ред. канд. екон. наук Ю. В. Кіндзерського; НАН України ; Ін-т екон. та прогноз. — К., 2009. — 928 с.
8. Турило А.М. Інновації: сутність і теоретичні характеристики / А.М. Турило, О.А. Зінченко // Актуальні проблеми економіки. – 2005 – № 5. – С. 76–79.

Стаття надійшла до редакції 03.06.2013 р.



ТОВ "ДКС Центр"